

Zitting 1974-1975

13 146

Regelen met betrekking tot de prijzen en de tarieven voor het leveren van aardgas (Wet aardgasprijzen)

Nr. 7

Eindverslag

Na kennisneming van de memorie van antwoord op het voorlopig verslag inzake dit wetsontwerp bestond in de vaste Commissie voor Economische Zaken de behoefte tot het uitbrengen van het volgende eindverslag.

Algemeen

De leden van de K.V.P.- en de A.R.P.-fracties zeiden de bewindslieden dank voor de uitvoerige memorie van antwoord waarin ook vele van hun vragen van een antwoord zijn voorzien. Op enkele punten gaf de memorie van antwoord hun echter aanleiding tot nadere vragen: op enkele andere punten riepen de overwegingen in de memorie van antwoord nieuwe vragen op.

De leden van de fracties van P.v.d.A. en P.P.R. zegden de bewindslieden eveneens dank voor hun antwoord. Ook zij wilden toch nog een aantal vragen stellen.

Een aantal zinnen in de inleiding, betrekking hebbend op de volgens de bewindslieden grotendeels vermeende aantasting van de gemeentelijke en provinciale autonomie door dit wetsontwerp, brachten de tot de fracties van K.V.P. en A.R.P. behorende leden tot de vraag of het überhaupt in het voor nemen van de bewindslieden ligt om de bevoegdheden, die ontleend kunnen worden aan artikel 5, in het jaar 1975 te hanteren.

Evenals in de memorie van toelichting betogen de ondertekenaars in de memorie van antwoord dat het schrappen van de bepaling uit het voorontwerp, die het mogelijk maakte de precieze hoogte van de tarieven der gasdistributiebedrijven voor te schrijven, een groot deel van de naar voren gebrachte bezwaren tegen artikel 5 ondervangt. Deze leden hadden goede nota genomen van de materiële inhoud, die de regelen omtrent de tarieven inhouden (indeling in tariefklassen, minima voor de verschillende tariefbedragen, de structuur van de tarieven: proportionaliteit of progressiviteit, het berekenen van een vastrecht en het niveau daarvan).

In verband daarmee vroegen zij de bewindslieden of de vervanging van de oorspronkelijke formulering door een andere nu moest worden opgevat als een minder vergaande, of juist als een verder gaande bevoegdheid. Uit de inhoud van de memorie van antwoord hadden zij de indruk gekregen dat de wijziging eerder verder gaande bevoegdheden met betrekking tot de tarieven aan de Minister verleent dan dat het tegendeel het geval zou zijn.

De leden van de fracties van de V.V.D. en de C.H.U. sloten zich bij deze opmerkingen van de zijde van de K.V.P. en A.R.P.-fracties aan.

De leden van de fracties van P.v.d.A. en P.P.R. bleven het begrip 'regelen' in artikel 5, lid 1 wel erg ruim vinden. Zij zouden er de voorkeur aan geven om in de wet op te nemen datgene wat er in de memorie van toelichting staat, namelijk dat het om minimumtarieven gaat en niet om de precieze hoogte. De tekst van de wet sluit namelijk dat laatste niet uit.

Op zich vonden deze leden het wel een nadeel dat de kans bestaat dat de tarieven voor de kleinverbruikers nu toch uiteen blijven lopen. Wordt deze kans groter geacht bij het voorgestelde wettelijke systeem vergeleken bij de huidige situatie?

Naar aanleiding van een vraag van de K.V.P.- en A.R.P.-fractie in het voorlopig verslag hebben de bewindslieden in de memorie van antwoord geantwoord dat 144 van de 158 gasdistributiebedrijven de door de VEGIN geadviseerde tarieven volledig volgen. Gaarne ontvingen deze leden nadere inlichtingen over de structuur van de afwijkende tarieven van de 14 bedrijven die het VEGIN-advies niet volledig volgen. In hoeverre zijn dat, per tariefgroep, afwijkingen naar boven, dan wel naar beneden? Welke zijn de procentuele afwijkingen, zowel naar beneden als naar boven? En in hoeverre is er sprake van andere tariefgroepen bij deze 14 bedrijven?

Wat is het procentuele aandeel van deze bedrijven in de totale gasafzet van de distributiebedrijven?

De leden van de K.V.P.- en A.R.P.-fractie spraken hun voldoening uit over het feit dat de Minister van Economische Zaken en de VEGIN voor 1975 volledige overeenstemming hadden bereikt over de, inmiddels vrijwel geheel proportionele tarieflijn van de gasdistributiebedrijven. Zij vroegen de bewindslieden welke reële variaties in de tarieflijn in de nabije toekomst nog denkbaar zijn, uitgaande van deze overeenstemming. En welke kans op conflicten over de eindverbruikerstarieven zou er realiter nog denkbaar zijn bij een mogelijke verdere verhoging van de inkooprijzen van de gasdistributiebedrijven?

De leden van de V.V.D.-fractie zeiden gaarne alsnog een antwoord te ontvangen op hun vraag in het voorlopig verslag over de mening van de Regering ten aanzien van de positie van de glastuinbouw.

De leden van de fracties van de P.v.d.A. en de P.P.R. waren er niet van overtuigd dat door een andere winstdeling bij de kleinere aardgasvoorkomens deze niet langer lonend zouden zijn voor de houders van de winningsrechten. Zij vroegen zich af hoe de bewindslieden aan deze bewering gekomen zijn. Is er soms al overleg geweest?

Ook vroegen zij de bewindslieden nader aan te geven wat precies bedoeld wordt met de zin: 'Een verder gaande afroming zou langs de weg van een overeenkomst niet zijn bereikt', waar gesproken wordt over de winstdeling van het Groningse gas (memorie van antwoord, blz. 16, voorlaatste alinea).

Artikelen

Artikel 2, derde en vierde lid

De bewindslieden zijn blijkens de memorie van antwoord de opvatting toegedaan, dat de aanpassing van de gasprijzen slechts mag plaatsvinden tot het niveau van de 'actuele' marktwaarde, die primair wordt bepaald door de prijs van andere energiedragers.

De leden behorend tot de fracties van de P.v.d.A. en de P.P.R. meenden dat het voorliggend ontwerp ook de mogelijkheid zou moeten geven bij de prijs-

aanpassing van gas uit Nederlandse reserves rekening te houden met de 'toekomst' waarde van deze energiedrager. Inderdaad zal – zoals de bewindslieden opmerken – zo'n prijs op bezwaren kunnen stuiten van afnemers die zich te weinig rekenschap geven van de eindigheid van fossiele brandstofvoorkomens. De hieruit resulterende vermindering in de gasafzet zou in de toekomst juist door de nationale overheid als doelstelling van een vooruitziend energiebeleid kunnen worden beschouwd.

Deze leden bleven van opvatting dat het vierde lid een dergelijk toekomstig energiebeleid niet in de weg mag staan. Er is te meer reden om in de voorgestelde redactie van het vierde lid de verwijzing naar de marktwaarde achterwege te laten, nu de Minister in feite instemt met het tweede daarvoor door de nu sprekende leden aangevoerde argument, namelijk dat van de optimale allocatie. De bewindslieden vrezen echter mogelijke strijd met het EG-verdrag. De leden behorend tot de fracties van de P.v.d.A. en de P.P.R. meenden dat de toekomst dit wel zal uitwijzen.

Wordt een dergelijke strijdigheid te zijner tijd geconstateerd, dan kan altijd nog op de marktwaarde worden teruggevallen, ook al noemt de wet die niet uitdrukkelijk.

Artikel 4

De leden van de K.V.P.- en A.R.P.-fracties hadden er met instemming kennis van genomen, dat de bewindslieden in vele toonaarden hebben duidelijk gemaakt, dat het sluiten van de gaskraan, zo nodig met behulp van de sterke arm, als allerlaatste middel moest worden beschouwd om tot naleving van besluiten en artikel 2 te verplichten.

Zij vroegen zich af, of het in verband daarmee niet zinvol zou zijn om dit explicieter in de wetstekst vast te leggen. Zou het de duidelijkheid niet dienen, wanneer in de tekst van artikel 4 zou worden vastgesteld dat de Minister eerst via de een of andere privaatrechtelijke weg tot zodanige naleving zou moeten pogen te komen? Op die wijze zou in de wetstekst duidelijk worden dat sluiting van de gaskraan pas mogelijk zou zijn, nadat het afdwingen van naleving langs privaatrechtelijke weg zonder succes zou zijn gebleven. Gaarne zagen zij op dit punt een nota van wijziging op artikel 4 tegemoet, die de reeds bestaande en juist te achten intenties van de bewindslieden expliciet tot uitdrukking zou brengen.

Artikel 15, derde lid

De leden van de P.v.d.A.- en P.P.R.-fracties waren er nog niet van overtuigd dat door opnemen van dit lid een medebewindsrelatie is ontstaan. In dit verband wilden zij gaarne commentaar op het artikel van mevrouw Mr. A. de Haas-Koese, in het blad 'De Nederlandse Gemeente' van 8 november 1974, getiteld 'Wetsontwerp aardgasprijzen ontnemt gemeenten mogelijkheid tot eigen tarievenpolitiek,' daar waar zij stelt in de paragraaf van autonomie naar zelfbestuur: 'Er is hier dus sprake van een autonome taakuitoefening. Bij die taakuitoefening moet uiteraard rekening worden gehouden met wettelijke voorschriften. Doch het verschijnen van wettelijke voorschriften met betrekking tot een bepaald facet van die taakuitoefening, betekent niet dat een autonome taakuitoefening plotseling een zelfbestuurstaak wordt.'

Vertrouwend dat de Regering op deze vragen en opmerkingen tijdig voor de openbare behandeling zal antwoorden, acht de commissie deze openbare behandeling hiermee voldoende voorbereid.

Vastgesteld, 14 november 1974.

Bakker, Van der Mei, Berger, Portheine, Peijnenburg, Krosse, Wierenga, Imkamp, Janssen, Hermsen, Van Dis, De Ruiters, Van Aardenne, Schouten, Epe-
ma-Brugman, Beuker, Van Gorkum, Van Houwelingen, Van der Hek.